

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre... 8 korona
Félévre... 4 „
Negyedévre... 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Szabó Miklós meghalt.

Súlyos vesztesség érte a magyar bírói kart. Egyik dísze és nesztora, Szabó Miklós, a Kuria nyugalmazott elnöke, a kiváló jogtudós, az utolsó országbíró mult héten 87 éves korában meghalt. Szabó Miklós a mult héten influenzába esett, mely tüdőgyulladásba ment át.

Halála híre csakhamar elterjedt a fővárosban s a Kuria palotájára és a Nemzeti Kaszinóra kitűzték a gyászlobogót.

Nárai Szabó Miklós, valóságos belső titkos tanácsos, a magyar királyi Kuria nyugalmazott elnöke csaknem húsz esztendeig, 1888-tól 1906-ig állt a Kuria élén.

A legbonyolultabb jogi kérdésben rögtön megtalálta a ki vezető fonalat s oly ritka éleslátással dolgozott, mely páratlan volt a maga nemében. Beteg jóformán soha sem volt s nem volt az a zord idő, mely elnöksége alatt megakadályozta volna abban, hogy a vezetése alatt álló első polgári tanácsban ne elnököljön. Kiváló alkalmakkor a Kuria teljes ülésén oly ékes szónoklatokat rögtönzött, amelyek mindenkit elragadtak. Az utolsó években nagyon sokat mondogatta

az újév utáni összüléseken, hogy már régen kérte nyugdíjaztatását, de mint jó katona, mindaddig nem mozdul helyéről, míg csak el nem hívják. Hanem a kormány részint kegyeletből, részint pedig azért, mert Szabó Miklós jóformán pótolhatatlan volt, soha sem intézte el a benyújtott kérelmet.

A darabont kormány idején azonban Lányi Bertalannak első dolga volt Szabó Miklóst nyugalomba küldeni, mert ő akart a Kuria elnöke lenni.

Mikor Lányi megvált az igazságügyi tárcától, helyét Geguss Gusztáv, az egynapos miniszter foglalta el.

Oberschall Adolf, a Kuria elnöke, rendkívüli ülésre hívta össze a Kuria bírát, melyen elhatározták, hogy a Kuria a maga halottjának tekinti az elhunytat.

A fővárosi tanács ülésében elhatározta, hogy díszsír helyet ad a halottnak s ezt Szilágyi Dezső sírja mellett jelölték ki.

Günther Antal dr. igazságügyminiszter megleghangú részvétlevelet intézett az elhunyt jogtudós fiaihoz, az igazságügyminisztérium pedig koszorút tett a ravatalára.

Szabó Miklós. (1821—1907.)

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdagylések.

December első felében tartják évek hosszú sora óta a gazdák országos gyűléseit a Köztelken, a magyar földművelők otthonában. Ilyenkortájt már tél az idő, vége a mezei munkának, a gazdáknak most van idejük arra, hogy megvitassák országos tanácskozásaikon a saját ügyes-bajos dolgaikat. Az ország minden vidékéről seregestől érkeznek a gazdák az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* rendes évi közgyűlésére, mely december nyolcadikán délelőtt lesz. A gazdák ezen országos testülete köré több mint négyezer magyar gazda tömörült, ez tehát az ország gazdáinak legnagyobb érdekképviseleti szerve, amelynek tanácsadását, szakvéleményét nem egyszer veszi igénybe a törvényhozás és kormány egyaránt.

Másnap, december kilencedikén a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének* lesz az évi nagygyűlése. A Szövetségnek tagjai a vidéki gazdasági egyesületek és egyéb más agrárius intézmények, számszerint mintegy hetven testület, a melyek tagjai együttvéve mintegy kétszázezeret tesznek ki s ezért van oly nagy súlya a Szövetségnek úgy lefelé, mint fölfelé.

E két nagy gyűlésen kívül a szőlősgazdák, méhészek, szesztermelők országos egyesületei is ezen a héten tartják tanácskozásaikat.

A gazdatársadalmi testületek ezen összejövetelén azok a kérdések kerülnek megvitatás alá, amelyek a magyar gazdák érdekeit, anyagi boldogulását a legközvetlenebbül érintik. Ki tagadná, nagyon nehéz sorsban van manapság a magyar gazdaközönség. A közepesen is jóval alul maradt ideai silány termés, rossz pénzviszonyok, a terményértékesítés számos nehézségei, a jövőre nézve nagyon kevéssel biztató őszi időjárás, mely az őszi vetés munkái végzését teljesen meggátolta, végezetül pedig a gazdák feje fölött tornyosult egyéb bajok, kalamitások nagy tömkelege: mindannyian a magyar gazda nehéz sorsáról tesznek tanúbizonyságot. Ugyhogy a magyar gazdák ha valaha, úgy ma leginkább mondhatják magukról:

— Megnehezült az idők járása fölöttünk! Ily viszonyok közepette kétszeres szükség van tehát a gazdák tömörülésére, mert vállat vállhoz vetve, az erőket összegyűjtve könnyebben legyűrhetik, lenyűgözhetik a bajokat és nehézségeket, melyek boldogulásuknak a kerékkötői.

Szívünk melegével köszöntjük a tanácskozó magyar gazdákat, azzal az óhajjal, hogy siker koronázza hazafias törekvéseiket!

Az ország dolga

A mult héten *Wekerle* benyújtotta az egyszakaszos törvényjavaslatot. A még folyvást huzódó horvát obstrukció kényszerítette a kormányt, hogy ehhez a legvégső eszközhöz folyamodjék. A bizonytalanság minden téren, politikában, gazdaságban, iparban, kereskedelemben egyaránt nagy veszélylyel fenyegette az országot a ha a kormány bölcs belátása az Ausztriával való kiegyezésnek miharabbi életbeléphetését nem biztosítja az egyszakaszos törvény benyújtásával, e bizonytalanságnak csakhamar erősen érezte volna a hátrányait az egész ország. Épp azért nem tarthatjuk helyesnek annak a néhány képviselőnek az eljárását, akik az egyszakaszos javaslat törvénytelenességét hangoztatva, pártjukból kiléptek. A nagy többség azonban, amelynek nem célja a hangulatkeltés és hatásvadászás, hanem komoly munkával foglalkozik az ország törvényhozó testületében, azon fárad, hogy a kiegyezési javaslatok ez év december végeig tető alá jussanak. Az alatt a tíz esztendő alatt, míg az Ausztriával való közösségünk tart, nyugodtan dolgozhat kormány, törvényhozás és a társadalom is az önálló független, nagy, gazdag Magyarország kiépítésén.

A visszavándorlók helyhez kötése.

A nagy pénzügyi válság, melynek középpontja Amerika volt, Magyarországra kedvező meglepetést is hozott. Egy nagy horderejű nemzeti és szociális kérdést juttatott dűlőre: a kivándorlás csökkentését és a visszavándorlást. Az amerikai munkacsökkenés sokkal nagyobb lökést adott ennek a kérdésnek, mint a számtalan, hiábavaló ankét. A visszavándorlásnak már tényeken

Veszünk luczernamagot

Arankamentes és nagyarankamentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar **Mezőgazdák**

Szövetkezete

Bpest, V., Alkotmány-u. 31.

A trónörökös József főherceg vadászatán.

A trónörökös, ha Magyarországra jön és vadászidény van, rendesen részt vesz József főherceg kisjenői és mezőhegyesi vadászatain. Ez év áprilisában volt legutóbb a főherceg vendége s e vadászon igen jól érezte magát. Most újból vadászat van Kis-Jenőn. A trónörökös ezúttal nem mehetett el Kis-Jenőre, mert betegsége akadályozta meg ebben. Egy szenzációra éhes utcai lap most fölhasználja a kisjenői vadászatokat arra, hogy egy friss képtelenséggel kedveskedjék. Azt fecsegi ugyanis az utca kürtje „Ferenc Ferdinánd álruhában” című valótlanágtól szagos riportjában, hogy a trónörökös részt vett a legközelebbi kisjenői vadászon — de álruhában. Nos, ez a hasábokra terjedő cikk nemcsak az ízléstelenségeknek, hanem a valótlanágoknak is gyűjteménye. Ez állításunk igazolásául a következő tényekre mutatunk rá.

Azt állítja a cikk, hogy Ferenc Ferdinánd ez évi április hó végén olyan időben vett volna részt a kisjenői vadászatokon, mint József főherceg vendége, amikor a király oldala mellett kellett volna lennie. A valóság az, hogy a trónörökös éppen azért halasztotta el két nappal Kis-Jenőre való utazását, hogy e két nappal is meghosszabbítsa ő felsége oldala mellett prágai tartózkodását.

Nem igaz, hogy a trónörökös álruhában utazott volna Mezőhegyesre.

A trónörökös egész utazása és egész itt időzése alatt egy pillanatig sem akart inkognitóban maradni, amit bizonyít az, hogy úgy Kétegyházáról, mint Mezőhegyesről táviratokat adatott fel Konopistba a saját neve alatt, Mezőhegyesre érkezve mindazoknak köszöntését fogadta, akik felismervén őt, tisztelettel üdvözölték, az equitációban ott lévő tisztikart megszólította.

Visszautaztában pedig mindazokon, ahol a vonat az esti órákban megállt, látta a közönség, hogy a trónörökös kivilágított szalonkocsijában le nem függönyözött ablakok mellett olvassa a hírlapokat.

Mindebből az tűnik ki, hogy nem mind valóság az, amit föltűnésben utazó némely ujságok megírnak.

Visszavándorlás.

Amerikából érkező híradások szerint a visszavándorlás váratlanul nagy arányokat ölt s maga a hadügy-miniszter is elismerte, hogy a visszavándorlás olyan nagymérvű lesz, hogy hasonló népmozgalom Magyarországon emberemlékezet óta nem volt. A jövő héten s január és február hónapok mindegyik hetében ezer és ezer letört magyar érkezik vissza az óhazába s azok, akik Brémán, Hamburgon s a többi északi tengeri kikötőn keresztül jönnek, nem lehetnek sokkal kevesebben. A visszavándorlók minden anyagi eszköz hiján lépnek a magyar földre s nem lesz könnyű munka e szegény emberek tömegét elhelyezni. Könnyű munka nem lesz, de elhelyezni lehet valamennyit. Dacára a nyomasztó közgazdasági viszonyoknak, Magyarországon még ma is, télviz idején, sulyosan érezhető munkáshiány van és pedig első sorban mezőgazdaságban, másodsorban a szénbányákban. Sok ezer munkást lehet itt elhelyezni. De ha valóban olyan félelmetes tömegben érkeznek vissza elárvult véreink, akkor a kincstárnak is közbe kell lépnie és részint a saját birtokain kell őket elhelyezni, részint földeket kell parcellázni. Áldozatokat kell hozni államnak, hatóságoknak s egyeseknek egyaránt, nehogy a visszavándoroltak ezrei vagy százai nyomorogva, éhezve és rongyosan barangolják be az országot, izgatva és a közrendet veszélyeztetve. Nagyon sokat lendítene a helyzeten az is, ha hamarjában néhány nagyobb közmunkát kezdenének meg.

A törvényhozás két esztendő előtt több mint százmilliónyi közmunkát szavazott meg, de ezeknek negyedrésze sincs még elvégezve. Kő- és vasút-építés, folyam-szabályozás ezer és ezer új munkáskezet igényel s az iparfejlesztésre megszavazott milliók is sokat lendíthetnek a helyzeten. Így áldássá válnék Magyarországra nézve a visszavándorlás, amely egyébként egy csapásra fogja elejét venni a további kivándorlásnak.

A visszavándorlás egy súlyos agitációs fegyvert csavart ki a szociálisták kezéből, a kik egyetlen népgyűlésen s egy vezércikkükben sem feledkeztek meg arról, hogy szökik a munkásnép az urak Magyarországból, mert nem akar éhen pusztulni, mert üldözik a szolgabírák, a csendőrök stb. stb. S ime, seregestől jön most vissza a nyomorúság s a hatóságok által kiüldözött nép a szabadság és a magas munkabér Eldorádójából. Kisül, hogy itt mégis jobban megtudnak élni, mint odakint. Kisül, hogy a gazdasági válság Amerikában is lenyomja a munkabért, elveszi a munkát, épen úgy, mint nálunk. Kisül, hogy hazug frázis volt az a vád.

**LOKOMOBILOK, GÖZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A szövetkezeti javaslat és a gazdák.

A gazdatársadalom vezetői az OMGE legutóbbi választmányi ülésén foglalkoztak a szövetkezeti törvényjavaslattal. Buday Barna előadásában vázolta azon indító okokat, melyek a törvényjavaslatot szőnyegre hozták. Ezek közt főszerepet azok a visszaélések játszottak, melyek az önálló hitelszövetkezetek körül tapasztalhatók. A javaslat mégis a fogyasztási szövetkezetek ellen tervez olyan intézkedéseket és kereskedelmi korlátozásokat, amelyek könnyen megfojthatják szépen haladó szövetkezeti mozgalmunkat. A tervezet a fogyasztási szövetkezetek számára külön kereskedelmi jogot alkot, amely torz mása és csorbított alakja a kereskedelmi szabadságnak. A kormány csak úgy jár el következőt és a javaslat felmerülése indokainak megfelelően, ha a tervezett megrendszabályozást csak az önálló, az eddig uzsorás hitelszövetkezetekre terjeszti ki. A javaslat elvetésével kapcsolatosan ilyen irányban terjeszt elő határozati javaslatot. Nagy Ferenc, mint a törvényjavaslat készítője, hangsúlyozta, hogy helyesebbet nem tehetett, minthogy egy alapot jelölt meg, amely a csatateret képezze, hogy azon megvívják a küzdelmet a fogyasztási szövetkezetek barátai és ellenségei. Nem tartja ajánlatosnak, hogy a szövetkezeti javaslattal várjunk a kereskedelmi törvény revíziójáig, mert, miután most a legkedvezőbb a hangulat a szövetkezetekre nézve, most lehetne legliberálisabb törvényt hozni rájuk. Szintén örülne, ha a szövetkezetekre nézve minél kedvezőbb formában kerülne a javaslat a parlament elé. Pallavicini Ede őrgróf bár egyetért Nagygyal a tekintetben, amit a kereskedelmi törvényre mondott, még sem fogadja el a javaslatot sem általánosságban, sem részleteiben. A szövetkezetekre is ki kell terjeszteni az üzleti szabadságot, mert azok is kereskedelmi társaságok, ép úgy mint a betéti vagy részvénytársaságok. Löherer Andornak az előadói javaslatot pártoló hozzászólása után Bernát István több helyreigazítást hoz föl az előadói javaslattal szemben, melyet kifogásol, mert több ellentmondás és téves állítás van benne. Ezért nem is járul hozzá. Emődy József kifogásolja Nagygyal szemben azt, hogy a szövetkezetek vezetőit aránytalanul mellőzték az ankétra való meghívásokban s így kételkedik abban hogy a csatateren egyforma fegyverzetel jelennek meg a szövetkezetek barátai és ellenségei. Buday Barna levonva a vita tanulságait, közvetítő határozati javaslatot nyújtott be, mely a következőképp hangzik:

„Az igazságügyminiszter által egybehívandó ankétra

kiküldendő egyesületi tagok a közgazdasági szakosztálynak határozati javaslatát csak mint direktívát fogják tekinteni. Eszerint általánosságban a szövetkezeti törvényjavaslat tervezetét el nem fogadják, amennyiben pedig a részletek megvitatására kerül a sor, 1. elfogadják azt, hogy a tervezett rendszabályok az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékén kívül álló hitelszövetkezetekre nézve életbe lépjenek, de ugyanakkor felállítják a junktimot, hogy t. i. hasonló rendszabályok alkalmaztassanak mindazon hitelintézetekre, amelyek évtársulati alapon is folytatnak üzletet. 2. A fogyasztási szövetkezetek elárúsítási jogának tervbe vett korlátozása ellen feltétlenül tiltakoznak és kívánni fogják, hogy a fogyasztási szövetkezetek alapszabályaikban intézkedhessenek az iránt, hogy csak tagoknak vagy nem tagoknak is fog-nak árúsítani. 3. A biztosítási szövetkezetek lehetőleg kiveendők a szövetkezeti törvényből vagy pedig saját-lagos működési körüknek megfelelően szabályozandók, mindenesetre megkövetelendő azonban, hogy a külföldi biztosító szövetkezetek velük egyazon elbánás alá essenek.“

A választmány a javaslatot elfogadta.

Zöldségtermelő szövetkezetek. Lapunk hasábjain már többször hivatkoztunk azokra a tekintélyes eredményekre, melyeket a bolgár kertészek hazánkban és különösen a főváros környékén elérnek. Ezt számokban kifejezve, egy kertészeti szaklap legutóbb olyképen nyilatkozott, hogy körülbelül évenként 2 millióra tehető az az összeg, melyet őszzel a bolgárok hazájukba hazavisznek. A folyó évben összegyűjtött adatok szerint a főváros környékén 25 bolgár zöldségtermelő szövetkezet 1200 bolgárt foglalkoztatott, mint szövetkezeti részeseket, munkásokat és elárúsítókat. A szövetkezetek katasztrális holdankint átlag 100 korona évi bért fizetnek és hogy ezen nagy bérösszeg mellett a már említett számadaton kívül mekkora jövedelemre tesznek szert, igazolja az, hogy egy kimutatás szerint a bolgár 7—8 évig jár el idegenbe kertészkedni és ezalatt szerez annyit, hogy rajta otthon magának 15—20 hold földet vásárolhat. Mutatja ez, hogyha a magyarság egy része ráhajlana az ilyen kertészkedésre és sikerrel fel tudná venni a versenyt, mekkora összeg maradhatna évenként idehaza a magyar faj erősítésére.

Mezőgazdasági szövetkezetek Szerbiában. Október havában tartotta a szerb Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége évi kongresszusát Belgrádban, amelyen 2500, majdnem kizárólag paraszt hallgató vett részt. Lapajne cikk keretében most számol be erről az Öster. Landwirtsch. Genossenschaftspresseben. Szerbiában alig 15 éve, hogy megindult a szövetkezeti mozgalom. 1895-ben a létező 11 szövetkezet kötelékbe egyesült és azóta a központi szövetségen kívül két kerületi központ is működik s a mezőgazdasági szövetkezetek száma 604. Még pedig 585 hitelszövetkezet, 2 bevásárló- és értékesítő szövetkezet, 2 pinceszövetkezet, 7 tejszövet-

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMŰ ELEMICZIKKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

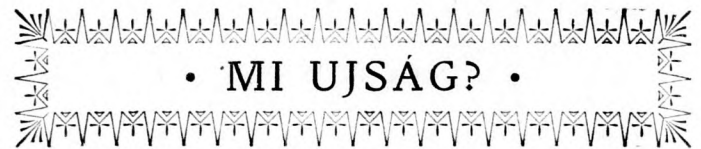
kezet és 8 fogyasztó szövetkezet. Az összes szövetkezeti tagok száma 35 ezer, úgy hogy egy szövetkezetre átlag negyven tag esik. Ez megfelel Raiffeisen azon nézetének, hogy a hitelszövetkezetek csak kevés tagot foglaljanak kötelékükbe, hogy annál jobban ismerhessék az egyes tagok viszonyait és hitelképességét. A szerb szövetkezeti törvény annyiban is megfelel Raiffeisen követelményének, hogy nem kívánja a tagoktól a részjegyek befizetését. Ellenben kétféle takarékoságot hoztak be, egy kötelezőt és egy önkéntest. Az alapszabályok szerint ugyanis a hitelszövetkezeti tag köteles havonként legalább egy dinárt befizetni a szövetkezet pénztárába. Az összes szövetkezetek két központ kötelékébe tartoznak. A Központi Szövetség a szervezés és felügyelet munkáit végzi, a Mezőgazdasági Szövetség pedig a hitelostzással foglalkozik. Ez látja el a hitelszövetkezeteket kölcsönökkel 5°/_o kamattal mellet. A falusi hitelszövetkezetek kölcsöneiért a tagok 6¹/₂—7°/_o-ot fizetnek. Az egyéni hitel nem haladhatja meg az 500 dinárt és a hitelszövetkezetek sem vehetnek nagyobb kölcsönt igénybe 15000 dinárnál. A szerb mezőgazdáknek betáblázott nagyobb kölcsönököt oszt a Szerb Alap Állami Kezelősége Belgrádban. Meg kell jegyezni, hogy Szerbiában nagy földbirtok alig létezik s az egész ország kis és nagyobb paraszibirtokokra oszlik. Hogy 1906-ban 34 szövetkezet szüntette be működését, annak oka a képzett igazgatók hiánya. A szövetkezeti ügyekkel leginkább a szerb tanítók foglalkoznak, míg a papok egészen távol tartják magukat tőle.

Szövetkezeti biztosítás. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének újabban a kalocsai érseki és káptalani uradalmak biztosításait, továbbá a bálinci és borófalvi kincstári telepések összes épületbiztosítását (körülbelül 300 ház) sikerült megnyerni. A szövetkezeti gondolatok folytonos térfoglalásának újabb örvendetes jele ez.

Szövetkezeti karácsonyfa. A fogyasztási szövetkezetek kongresszusán fölvetett az az eszme, hogy minden fogyasztási szövetkezet karácsonyfát állítson fel a falu szegény gyermekei számára, az egész országban általános és lelkes visszhangra talált. Szövetkezezeink már is készülnek, hogy azok a gyermekek, akik Krisztus születésének örömnepében eddig nem részesültek, a gyermekek örömeiben boldogan töltsék el az idejüket karácsony. Annak idején szívesen közöljük, hol s minő keretek közt folytak le ezek a karácsonyfaünnepélyek.

A fakereskedelem szervezése. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erdészeti és fakereskedelmi osztályt létesített, melynek célja az erdei termékek értékesítését a földbirtokosok részére megkönnyíteni, őket az erdészet körébe tartozó szaktanácsokkal ellátni és a faanyag szükségletnek közvetlen forrásból való beszerzését megkönnyíteni. Kiváló gondja lesz az osztálynak a háziipar fejlesztése is.

Vetőmagértékesítő szövetkezet. A gömörmezei gazdasági egyesület széleskörű akciót indított egy, az egész vármegye területére kiterjedő vetőmag-értékesítő szövetkezet létesítése tárgyában. A szövetkezet felöleli a tagok terményeinek értékesítését, gazdasági gépek terjesztését, e végből árú- és gépraktárt is rendez be. Az egyesületnek e gazdaságilag jelentékeny kezdeményezéséhez már is igen sokan csatlakoztak.

• MI UJSÁG? •

Advent . . .

December elejével megkezdődött az advent; az egyházi év kezdete ez, jelenti Jézus Krisztus a világ megváltója eljövételét a földre.

Az egyházi év kezdetén tartja a katolikus világ a hajnali miséket, a roratákat, melyeken énekelik a hívők az ismert egyházi éneket:

— Rorate coeli desuper terra veritatem. Magyarán: Harmatozátok eget a földre az igazságot.

A templomok boltozatai visszhangozzák az áhítatos éneket.

Szent Karácsony előestéjén minden reggel tartják a templomokban a roratákat; kint a falvakon, a vidéki városokban eljár a nép a „röggeli misére” s amidőn beveszi a magyar ember az égi malasztot, lelke megnyugodván, antul jobban esik a jóféle törköly és utána a füstölt kalbász és jó megsült hurka . . .

A rácvárosi búcsú. Vasárnap tartották meg Budán a rácvárosi búcsút. A derűs őszi időben több ezer ember fordult meg úgy a templomban, ahol ünnepi istentiszteleteket tartottak, mint a templom körül felállított sátor tábor körül.

Hlinka társai az államfogházban. Hlinka András társai ellen csütörtökön hirdeti ki a rózsahegy kir. törvényszék a marasztaló jogerős ítéletet. Ez ítélettel a rózsahegy képviselőválasztás alkalmával elkövetett államellenes izgatás miatt Srobár Lőrinc dr. egy évre, Jancsek András hat hónapra, Greguss György és Cobán Péter öt-öt hónapra, Tomik József plébános négy hónapra, Mattyasovszky József, Szerafin Mihály, Jenovecz József, Novák György, Vlkolinszky József és Jeszenszky Mihály két-két havi államfogházra ítéltettek. Büntetésüket, melyet részben a váci, részben pedig a szegedi államfogházban fognak kitölteni, még e hó folyamán meg kell kezdeniök.

Jubiláló tanító. Orsováról jelentik: Lichtfusz János áll. tanító 40 éves működése alkalmából szép ünnepet tartott Orsova közönsége. Lichtfusz, ki 31 éve működik Orsován, e határszéli városban hazafias munkát végzett. Az ünnepen mintegy 600-an vettek részt. A jubiláns nevére kartársai alapítványt tettek.

Lengyel tűzoltók Magyarországon. Szuhahora határszéli községben, mint lapunknak írják, tűz pusztított, amelynek tizennégy lakóház és több melléképület lett a martaléka. Dícséretreméltó buzgóságot fejtettek ki lengyel szomszédaink, kik Dunajec, Kokoló, Konyovkó és Podcservenai galíciai községekből jöttek a szuhahoraiak segítségére és csak nekik köszönhető, hogy a tűz nagyobb kárt nem okozott.

Százkilenc esztendő magyar asszony. Bécsből írják, Lusztig Adolf kereskedelmi ügynök itteni lakásán egy érdekes matróna él, az ügynök édesanyja, Lusztig Katalin, aki most töltötte be százkilencedik esztendéjét. A ritka kort ért asszony magyar születésű; 1789 december 2-án született Szerdahelyen; apja szegény kereskedő volt. Anyai nagyanyja száztizenhárom évet és apai nagyanyja száztíz esztendőt élt. Testvérei közül egyik kilencven, a másik kilencvenegy esztendősen korában halt meg. Lusztig Katalinnal nem történtek nagy

események, bár sok gond és bánat érte. Tizennyolc éves volt, amikor Tabon férjhez ment egy szabómes-terhez. Ebből a házasságából tíz gyermeke született, a kik közül még négy él. Legidősebb leánya, a ki most nyolcvanöt esztendő, Budapesten lakik, legidősebb fia hetvenhét éves, legifjabb gyermeke Luszti Adolf, a kinél lakik. Hetvenöt évi házasság után meghalt a férje, a ki maga is százöt éves volt. Azóta szegényes viszonyok közt Tabon éldegélt a matrona és esernyőkészítéssel foglalkozott. Csak három évvel ezelőtt hagyta abba mesterségét s azóta gyermekei gondoskodtak róla. Az idén tavasszal költözött Bécsbe a fiához. Még most is élénk, jókedvű. Az ósrégi időkbeli történeteket szokott elmesélni unokáinak és gyakran mesélik, hogy százéves magyar nótákat énekel nekik. Szemüveget nem visel s egész nap tesz-vesz a ház körül, varrogat és fehérműt javítgat. Annyira jó a szeme, hogy még most is maga fűz be a tűbe. Mai születésnapjára magyarországi rokonai közül többen fölkeresték.

Amerikában meggyilkolt magyar ember. Ez évi augusztus 5-én Csikágóban lakásán meggyilkolva találtak az Illaváról való 54 éves Kabacs Lászlót. Kabacs ezelőtt két évvel vándorolt ki Csikágóba, ahol néhány ezer forintot megtakarított, a melyet magával szokott hordozni. A házbeliék azt mondták, hogy Kabacs öngyilkossá lett. De a fiatalember szülői följelentést tettek a csikágói magyar-osztrák főkonzulnál, aki intézkedett, hogy a Kabacscsal együtt lakó három magyar embert letartóztassák. Kabacs szülői több ezer korona biztosítási összeget kaptak. A letartóztatottak jómódú emberek.

Elfogott pénzhamisító. A kolozsvári rendőrség letartóztatta Fenyvesi Viktor litografust, kinek lakásán litografikus lemezeket s több, mint 80.000 korona értékű hamis pénzt találtak. Fenyvesinek társai is vannak, akik főleg a terjesztéssel foglalkoztak. Fenyvesi társainak eddig több mint 15.000 korona értékű hamis pénzt adott ki forgalomba hozatal végett. A társak egy részét már elfogták.

Képzelt milliók. Aradról írják, hogy ott a napokban meghalt Pomucz Demeter negyvennyolcas honvédkáplár, aki váltig azt hitte, hogy milliómos. Mind haláláig abban a meggyőződésben élt, hogy megkapja bátyjának, Pomucz, orosz generálisnak milliós hagyatékát. A belügyminiszter egyszer már elintézte az ügyet azzal a kijelentéssel, hogy a vélt kincs sohasem volt a generális birtokában, de az öreg azért rendületlenül bizott igazságában. Néhány héttel a halála előtt, amikor érezte az aggkor gyöngeségét, elment dr. Mülek Lajos aradi közjegyzőhöz, aki előtt végrendeletét hitelesítette. Ebben öt millió koronát hagyott a feleségének.

Az álmos vasúti őr. Szatmárnémeti és Nagykároly között a budapest—mármaroszigeti gyorsvonat elgázolt egy gyolcsos tót-szekeret, melyen Hirkó Mihály zólyomi és Komisztek József árvabobrói gyolcsos tótok ültek. Az őr elaludt s a sorompó nyitva maradt, a gyorsvonat pedig a gyanútlanul haladó tótokat halálra gázolta. A vasúti őr letartóztatták. A kocsis is súlyosan megsebesült.

Halál a bányában. Newyorkból jelentik, hogy Monongahela (Pennsylvania) mellett bányagázrobbanás következtében a Naome szénbányában tegnap este óriási széntömegek omlottak le, amelyek az összes kijáratokat eltorlaszolták és a bányában foglalatostató hatvan bányászt a külvilágtól teljesen elzárták. Attól tartanak, hogy a bányászok nagy része nem kerül ki élve a föld alól. — Későn érkezett távirat jelentése szerint, robbanás folytán a bányászok közül csak egy-

nek sikerült a kijárat felé menekülni, ahol azonban a belégzett mérges gázok következtében holtan összegyógyott. Valószínűtlen, hogy a bányában volt munkások közül még egy is életben maradt.

Nizzában letartóztatott magyar kereskedő. Nürnberg József késmárki kereskedő, mint Lőcséről írják, százezer korona erejéig váltóhamisítást követett el és megszökött. A lőcsei ügyészség köröző levelet bocsátott ki ellene, aminek meg is volt az eredménye, mert Nürnbergert Nizzában elfogták. A váltóhamisítót Lőcsére szállítják.

A kormány a tűzkárosultakért. Óriási tűzvész pusztított Kiszzebenben, amely elemi csapás folytán egész vidék lakossága nyomorúságos viszonyok közé jutott. A kormány 80 ezer koronányi törlesztéses kölcsönt juttatott a vidék részére, amivel valósággal újra talpra állította a gazdaságilag tönkrement lakosságot. A kormány jelentős segítségét az egész környéken hálás szívvel fogadták.

Elfogott rablóvezér. Szatmárnémetiből jelentik: Három község csendőrsége formális hajtóvadászat után elfogta Szabó György terepi lakost, aki augusztusban a bucsuról jövet meggyilkolta Fedorka Juont. Szabó ekkor elbujdosott és hat tagból álló bandát szervezve, az egész Avast rettegésben tartotta. Fényes nappal betörték a szomszédos községekbe. A csendőrségnek sikerült Szabót elfogni, de társai az erdőben nyomtalanul eltűntek; most keresik őket. Szabót a szatmári ügyészségre szállították.

A szabadjegy. Lantos András napszámos vasárnap felszállott egy újpesti villamos kocsiára. Amikor a kalauz föl szólította, hogy váltson jegyet, büszkén vágta oda: — Szabadjegy!

A kalauznak föltűnt, hogy a napszámos szabadjeggyel utazik. Elkérte tőle a jegyet s ekkor látta, hogy a szabadjegy egy fővárosi tisztviselő nevére van kiállítva. — Hiszen ez a jegy nem a magáé! — szölt rá a kalauz.

— Igaz, de a gazdája nekem adta, hogy utazzam vele. A kalauz el akarta kobozni a jogtalanul használt szabadjegyet. Lantos erre iszonyú dühre fakadt, rárontott a kalauzra és megakarta verni. A villamoson volt egy rendőr, aki közbe lépett. Lantos most a rendőr ellen fordult, fojtogatni kezdte és ledobta a villamosról. Nagy botrány támadt, több rendőr sietett elő s csak hosszas tusakodás után sikerült lefegyverezni. Bevitték a főkapitányságra, ahol hatóság elleni erőszak címén letartóztatták.

Mennydörgés után fagy. Munkácsról írják, hogy ott minap este villámlás és villámlás után nagy jégeső volt, amelyet másnap reggel kemény fagy követett. — Segesvárról jelentik, hogy ott a verőfényes időt havazás váltotta fel.

Nyolc évi fegyház után. Nyolc esztendővel ezelőtt történt, hogy Hackspacher József vaskereskedő-segéd agyonlőtte feleségét, Gráf Ilonát. Hackspachert e tetteért akkor nyolc évi fegyházbüntetésre ítélték. Illaván töltötte ki büntetését a gyilkos férj s mivel jóviseletű rabnak mutatkozott, büntetésének utolsó félévét elengedték s föltételes szabadságra bocsátották. Hackspacher hazajött édes anyjához, aki a Hajtsár-út 187. számú házában lakik. Azonban a hosszú rabság nem sokat javított rajta. Apját, anyját folytonosan zsarolta és ha nem tudtak neki elég pénzt adni, lelövással fenyegette őket. Vásárolt is revolvert, melyet többször rájuk szegzett. Hacks-

pacherné, aki végre is megelégette a zsarnok fiától való rettegést, tegnap följelentést tett ellene a rendőrségen. A rendőrség Hackspacher Józsefet, letartóztatta.

Kirabolt kivándorló. Danyó József a napokban érkezett Fiuméba, hogy innen kijusson Amerikába. A fiatal legény mintegy háromszáz koronát hozott magával. A városban megismerkedett több emberrel, ezek a város határára vezették és itt pénzt elvették s addig verték, míg eszméletlenül terült el a földön. A fiúmei rendőrségnek sikerült az egyik utonállót letartóztatnia.

Nagy drágaság — olcsó mesekönyvek. Péterfy bácsi, a gyermekvilág kedves mesélője, a karácsonyi ünnepekre kiadott négyféle szép és tartalmas mesekönyvet. A gyermekeknek ezen elsőrendű olvasmányait a következő rendkívül kedvezményes áron rendelhetik meg lapunk olvasói: *Székely-mesék.* 50 képpel, színes kötésben 60 fillér. — *Virág-mesék.* 32 képpel, jó leánykák részére, színes kötésben 60 fillér. — *Cigány-mesék.* 41 képpel, színes kötésben 60 fillér. — *Petőfi-regék.* 4 képpel, félkötésben 60 fillér. Az árak postai költséggel együtt értendők. Megrendelhetők postautalványon. (Az összeg postai értékjegyekben is beküldhető.) Cim: *Péterfy Tamás*, író, Budapest, IX., Köztelek. A rendelésekkel ajánlatos sietni, mert a szép mesekönyveket bizonyára gyorsan elkapkodják.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

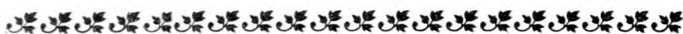
A nemzetközi baromfikiállítás.

A Baromfitenyésztők Orsz. Egyesülete nemzetközi baromfikiállítását vasárnap este zárták be. A kiállítást vasárnap megtekintették: Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és Üxküll-Ghyllenbrand gróf hadtestparancsnok. Darányi miniszter Teleki Józsefné grófné és Pirkner János miniszteri tanácsos kalauzolásával behatóan megszemlélte a kiállítást és több ízben elismerését nyilvánította úgy a kiváló rendezés, mint a bemutatott anyag szépsége fölött. A kiállítást különben óriási közönség látogatta, úgy, hogy ottan vasárnap még csak mozdulni is alig lehetett. A közönség e rendkívül érdeklődése bebizonyítja a kiállítás nagy sikerét, amelyet a közönség a megfelelő érdeklődéssel jutalmazott. Tényleg a kiállítás szép és tartalmas volt. Talán az egyedüli hiba — amelyet felhozhatunk — az ósdi katalogusrendszer, amely az amúgy is annyira igénybe vett nézőközönséget még a katalogus-kutatással is fárasztja. Sokkal célszerűbb volna, úgy mint a postagalamboknál megtörtént, minden egyes ketrecre kifüggeszteni a jelző cédulát, mely feltünteti a kiállító nevét s a kiállított jószág féleségét és nemét. Ez költségnek költség ugyan és nem kevés munka, de az áldozatot a nagyközönség és a kiállítás sikere érdekében a jövőben feltétlenül meg kell hozni.

A zsüri vasárnap estig csak a galambok csoportjával készült el. Ez mindenestre hiba. A látogató közönséget ugyanis már idejében tájékoztatni kell a kiállított tenyészbarmfiak értékéről, nehogy a kiállítás lezárta után több nappal értesüljön annak eredményéről. E késedelmet ugyan a kiállított állatok óriási tömegéből megértjük és méltányoljuk, de viszont azt is kívánatosnak jelezhetjük, hogy a zsüri tevékenysége — csak úgy, mint pl. az OMGE. tenyészvásárain — a kiállítás tömegével összhangba hozassék.

A bírálat eredményét még csak a galamboknál tudjuk. *Jandaurek* Vince galambjai 3 első díjat nyertek, *Dirner* Lajos dr. szintén első díjat. Ezekon kívül még mintegy 35 kiállító nyert díjakat és kitüntetések galambjaival.

A baromfiak, házinyulak bírálati lapjainak földolgozásával csak két nap múlva készül el a bizottság, mely akkor dönt végleg a nagydíjak dolgában is. Most már megkezdtek a kiállított állatok hazaszállítását. A kiállítással egybekötött vásár igen élénk volt, a pénztári forgalom meghaladta a 20,000 koronát. A baromfitenyésztőknek minap tervezett nagygyűlését a megjelentek egyhangú határozatával elnapolták, hogy így is alkalmat nyujtsanak a vidéki tenyésztőknek a kiállítás tanulmányozására.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczélekefej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fel-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Hazafelé.

A szárazidő betartása a teheneknél.

Azzal általában tisztában vagyunk, hogy bizonyos szárazidő betartása okvetlenül szükséges. Azonban eltérők a vélemények arra vonatkozólag, hogy ez az idő meddig tartson. Az algau-i tejgazdasági egyesület próbafejesi jelentésében erre vonatkozólag érdekes fejtegetéseket olvashatunk. A 665 tehénnel végzett kísérletek azt az eredményt szolgáltatották, hogy a 40—70 napig tartó szárazidő az azután következő tejelőképességet határozottan a legkedvezőbben befolyásolja, mint ez az alábbi kimutatásból kitűnik:

Előzetes szárazidő nap	A tehének száma	Az utána következő szolgáltatmány évenként			
		Tej kiló	Zsir kiló	Zsirmentes szárazanyag kiló	Zsirérték egységek
35-ig	9	2626	99·18	243·90	133·90
36—70	17	2956	109·37	267·46	147·58
71 és több	9	2563	88·70	229·48	121·48

Azok a tehenek, amelyek 5—10 hétig szárazon álltak, a tulságos rövid ideig szárazon tartott állatokat 330 kg. tejjel, 10 kg. zsirral és 24 kg. zsirmentes szárazanyaggal multák felül és a tulságos hosszú szárazidős (10 héten tuli) állatokkal szemben 388 kg. tejjel 21 kg. zsirral és 38 kg. zsirmentes szárazanyaggal többet szolgáltatottak.

Ebből a megfigyelésből tehát bizvást az a következtetés vonható le, hogy a tehenek szárazidejét 6—10 hétre kell határolni.

A téli gyümölcs eltartása.

A téli gyümölcs eltartásánál első szabály, hogy csakis kellően megérett, vagyis barna, illetve fekete magvú gyümölcsöket szabad a fáról lehető *kiméletesen* leszedni. A szedésnél az ember nem lehet eléggé óvatos. Például arra is ügyelni kell, hogy a szedők ujján a körmököt előzetesen jó rövidre levágassuk, mert különösen a szedők hüvelykujjain levő köröm félholdalakú sérülést szokott kivált a nagyobb fajta gyümölcs héján okozni, ami viszont rövid időn belül rothadást eredményez.

A gyümölcs leszedésénél, szállításánál kiméletes bánásmódra ügyeljünk és soha se engedjünk többet, mint legfeljebb 2 sor almát vagy körtét tenni egymásra. A gondos átválogatás is elengedhetetlen, mert csak a minden tekintetben kifogástalan gyümölcsöt érdemes eltenni. Egy hibás száz épet is elronthat.

A gyümölcsetartó helyiség első sorban *sötét legyen*, mert a napfény tulgyorsan megérlelné a gyümölcsöt; továbbá *jól szellőztethető* és ami fő: *hüvös* is legyen, mert a meleg fonnyasztó és rothasztó hatású. Ez okból a gyümölcsöt is lehűlt állapotban, reggel rakjuk a kamrába.

Ha a falak elég vastagok s a padlás jó meleg, úgy fűtés nélkül is fagymentesen marad a kamra. A hő-

mérsék szellőzéssel meglehetősen szabályozható, ha hüvös időjárás esetén délben, meleg időjárás esetén pedig kora reggel szellőztetünk.

Az almát szárával felfelé, a körtét oldalt fektetve rácsos polcokra, illetve állványokra helyezzük olyformán, hogy sehol se érintsék egymást.

Az így telerakott kamrát elsötétítjük és bekénezzük. Ezután két, esetleg három hetenként lehetőleg száraz, hüvös, de azért fagymentes időben szellőztetünk, a hibásokat átválogatván eltávolítjuk és újból kénezzük.

A gyümölcskamra minden nyílására tüll is alkalmazandó, hogy a gyümölcsökből netán előbuvó almamoly bábjaiból fejlődő lepkék tavasszal ki nem szabadulhatnak, tovább ne szaporodhassanak.

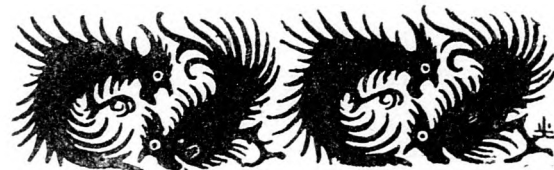
Kicsiben ládába, hordóba száraz homok, fűrészpor, gabona, stb. közé is elrtegezhetjük téli gyümölcsünket, csak arra vigyázzunk, hogy a lehető szigoruan kiválógatott ép gyümölcsök sehol se érintkezhessenek egymással. A láda vagy hordó száraz, hüvös, de azért fagymentes helyen tartandó.

Erdélyben, kivált oláh vidékeken a nép szénaboglya belsejében széna, sarjú közé elrtegezve is kitűnően el tudja tartani téli gyümölcsét.

G. T.

Sajátságos zöldtrágyázási mód. Franciaország közép-prészenek számos vidékén egy nagyon különös zöldtrágyázási mód divik, amely ha nem is alkalmazható nálunk, de különös volta miatt megérdemli, hogy rövidesen ismertessük. A feltöltött burgonyasorok közé sárga csillagfürtmagot vetnek el, a vetésidő legtöbbször a szénakaszálás idejével esik össze. A burgonyasorok közé vetett magot vékonyan beterítik földdel. A burgonya aratásának, szedésének idejére a csillagfürt teljes virágjában díszlik. A korai burgonyák szedésekor vigyáznak arra, hogy a csillagfürtöt ne vágják ki, illetőleg ne temessék el földdel, a késői borgonyák szedésekor azonban a csillagfürtöt nem kimélik, amennyiben ez már teljesen kifejlődött. A burgonya szedésekor az ormokat, illetőleg az ormokról lekerülő földet ráhúzzák a csillagfürtre, miáltal ez teljesen elborítottatik földdel, az egész talaj pedig egyenletes felületű lesz. Ezután az egész földet rozsszal vetik be és dacára annak, hogy a szoban levő homokterületek tápanyagban nagyon szegények, a rozs mégis jó és biztos termést ad. A zöldtrágyázásnak ezen módja alkalmazható minden olyan homokterületen, ahol a nyár folyamán elegendő csapadék szokott lenni. A csillagfürtnek a burgonyasorok közé való vetése jobb talajokon is kipróbálható, — feltéve, hogy az ottani éghajlat nem száraz — de szükséges az, hogy a burgonyasorok egymástól legalább 80 cm. távolságra legyenek, ellenkező esetben a burgonya szára, levélzete, a sorok között annyira beárnyékolja, hogy a csillagfürt nem tud rendszeresen fejlődni.

G. T.

Vége a kis levélnek.

MULATTATÓ

A malom titka.

A vizimalmok lassankint egészen eltűnedeznek, elfoglalják helyöket a lisztgyárok, ami pedig kár, mert sok kedves falusi jelenet, poézis tapadt hozzájuk. Ereszők alatt összeülve hányták-vetették meg a világ sorát a falu vénei s a fiatalok örlés közben sok kedves órát töltöttek szalmás födelők alatt. De rémes drámák is folytak le falaik között, mint a következő igaz történet is bizonyítja.

A fiatal B. Raymondot, miután megcsömörlött Páristól, hirtelen honvágy szálta meg s egy szép áprilisi reggel vonatra ült, hogy viszont lássa faluját s az anyját.

A tavasz első napjai zöld mezbe öltöztettek erdőt, mezőt s korai virágokkal ékesítették fel a határt, balzsamossá téve a levegőt. Raymond még sohasem találta ilyen kedvesnek a természetet; ezer érzélem, ezer szenzáció támadt keblében, melyek mindaddig ismeretlenek voltak előtte.

Amint egy este a faluban barangolt, egy tüzes szemű, piros ajkú menyecske szólította meg. Denise volt, a Raymond atyja egyik bérőjének a lánya, a Raymond egykori játszó társa, most a falusi molnár felesége. Beszédbe eredtek. Ezer apró régi emlék újult fel szívökben s a vége az lett, hogy a fiatalok mindjárt ott helyben megszerették egymást.

Raymond vadászatgatva töltötte napjait s este felé rendesen ellátogatott a malomba, hol a molnár minden mogorvasága dacára igen szívesen elbeszélgetett vele Párisról, melyet mint volt katona jól ismert és szeretett.

A féltékeny ember azonban csakhamar rájött, hogy a fiatalok vonzódnak egymáshoz, leselkedni kezdett s rövid idő alatt tisztán látott a dologban. A fiatalok nap-nap után találkoztak a mezőn egy-egy pásztorórára s boldog önfeledésben tartották egymást átkarolva.

Egy vasárnapi reggel a molnár beküldte a nejét a közeli városba, hogy a lisztzámlát kifizesse. Maga egyedül maradt a falu végén álló malmában. A garat nem járt, ünnepet tartott a malom is s a molnár mogorván az ajtófélfához dőlve fogadta a járókelők köszöneteit. Figyelt, várakozott.

A mezőn egyszerre a Raymond alakja bukkant fel. Vállára vetett puskával közeledett. A malomhoz érve köszöntötte a gazdát s puskáját, vadásztáskáját egy szögre akasztva megkérdezte:

— Hát az asszony?

— A városba ment, Raymond ur — felelte a molnár.

— És maga szent Heverdel napját üli? Pedig nem szokása.

— Hajh, nyáron itt a víz parancsol. Most azonban a malom nem akar dolgozni. Bizonyosan a kerék egyik lapátja eltörött s ez akasztja meg valahol a forgását úgy, hogy kénytelen vagyok heverni, pedig száz zsák búzát kell három nap alatt megörölnöm.

— Az igazán kellemetlen dolog.

— Le is megyek, megnézem, mi a baj — mondta a molnár s egy rozoga pléhlámpást akasztott le a falról,

meggyújtotta, egy kis hágsót vetett a vállára és a zsilip felé indult. Raymond követte őt.

A régi vizimalmoknál, mint tudjuk, a zsilip előtt egy mesterséges örvény van s ennek a fenekén egy sötét szobaféle. Ebben fekszik vízszintesen egy forgó csapon a kerék, melynek a lapátjai homorúak s forogva majdnem az egész helyiséget elfoglalják. A zsilipről alázuhogó víz a homorú lapátokat paskolja s így hozza mozgásba a kereket, mely aztán fenn a malomban egy emeltyűkar segítségével a malomkövet forgatja.

A molnár a hágsó segítségével leszállt az üregbe. Raymond érdeklődéssel szemlélte minden mozdulatát.

Lenn az üreg fenekéről csakhamar kalapácsolás hallatszott, majd a molnár káromkodása, aki dühöngött, hogy a hajtókerék kiesett a csapból s nem bírja egyedül a helyére visszaemelni.

Raymond megsajnálta a jó embert s egy pillanat alatt lenn termett a sötét helyiség szájánál. A molnár hallotta, hogy tapogatózik.

— Hogyan? On is itt van, Raymond úr? Ez túlságos jóság öntől; meghúti magát ebben a pincében! Sötét van, úgy-e? No de ha már itt van, kérem, fogja meg a kereket, hadd emeljük fel. Úgy ni! Tartsa erősebben. Várjon egy percig, bekapcsolom az emeltyűkarját a malomköbe.

Ezzel gyorsan kimászott az üregből s maga után húzta a hágsót. A zsiliphez ugrott és megeresztette a vizet, mely reggel óta nagy mennyiségben felhalmozódott és most mennydörgésszerű robajjal zuhant alá a mélységbe, mintha féktelen gyűlöletét fejezné ki ennek a dühtől örült embernek. És a kerék, e roppant víztömeg alatt nagy zajjal megindult.

A következő vasárnap a molnár ott ült a malom alatt. A levélhordó hozta rendes ujságját a „Comtat” című lapot. Leszakította a címszalagot róla s felbontva eme híren akadt meg a szeme:

„B. Raymond, B. grófnő fia egy hét óta eltűnt anélkül, hogy nyomára lehetne találni. A titokzatos esetnek lehetetlen nyitjára akadni. Ez a kedves, előkelő fiatal ember földi javakkal dúsan megáldva, az élet minden örömét élvezve, önkezevel semmi esetre sem pusztíthatta el magát. Ellenségei nem voltak s így attól lehet félni, hogy valamely balesetnek lett az áldozata.”

A molnár mosolygott s a padra dobta az ujságot.

— A patak rákjai, dörmögte aztán kaján kárörömmel, meg tudnák mondani hol van. (V. S.)

A cigánykovácsok ősei.

Mátyás király messze földre híres tűzéireiről, a kik valójában cigánykovácsok őseiből alakultak, érdekes ismertetést adunk közre az alábbiakban.

Még Zsigmond király alatt, 1414-ben történt, hogy Moldva, Havasföld felől nagy karaván jött az országra: a cigányok. Vajdájuk, Mihály, letelepülési engedelmet

kért Zsigmondtól s mivel kérelmét megfelelő arany is támogatta, az örökös pénzzavarban szenvedő király eleget tett az óhajának. Lakóhelyül Budán a vár és a Gellérthegy közötti völgyet, a mai Rácvárost jelölte ki. Zsigmond az építkezéshez szükséges anyagot, követ, téglát és fát, odahordatta a kijelölthelyre, de a cigányok csak nem fogtak az építkezéshez, hanem e helyett a Gellérthegy oldalán levő barlangokban ütöttek tanyát. Innen lopóztak ki éjszakánként a budai német polgárok házaiba s napirenden volt a sok rablás. A panasz meg soha sem fogyott el.

Zsigmond azonban nem tett semmit a cigányok megbüntetésére, mivel Mihály vajda győzte pénzzel.

De a helyzet később már tűrhetetlenné vált. Maga a király is belátta, hogy tenni kell valamit. Kapóra jött neki, hogy a török elől sok szerb család bekiváncozott a magyar korona oltalma alá s megtelepítette a rácokat a Buda vára alatti völgyben, ott, ahol a cigányoknak kellett volna letelepedniök. Átadta a rácoknak a még ott levő építőanyagot is.

Igy a budai békés német polgárok s a cigányok közé ékelte a harcias szerbeket, akikkel a cigányok ettől kezdve valóságos háborút folytattak. De nem sokáig állták a dicsőséget, hanem lassankint családokban elpárologtak a rácok szomszédságától s szerte barangoltak az országban, rabolva, erőszakoskodva.

Tömérdek volt a panasz ellenük, de Mátyás királyig tehetetlenül álltak a cigányokkal szemben, akik ez időben már leginkább a vándor kovács mesterséget üzték, legalább színre.

Mátyásnak, hogy az állandó hadseregét föllállította, első dolga volt a cigánykovácsokat összefogdosztatni s az önálló hadtestet képező *álgyusok* — a tüzérek — közé beosztani.

És csodálatos, hogy a nagy király ezt a rendetlen népet is mennyire megfékezte. Igaz, rendszeren kapták zsoldjukat és sok kedvezésben is volt részük. Csakhamar oly híres tüzéreké váltak, hogy Vaszilievics Iván orosz cár követeket küldött Mátyáshoz s kérte, adna neki néhány kovácsot, a kik az ő hadseregében is betanítanák a legénységet a tüzeri tudományra.

Ettől kezdve a magyar seregben a tüzerséget főleg a cigánykovácsokból szervezték s ez a szokás még Bethlen Gábor idejében is fennállt. Bethlen Gábor Erdélyben a kovács céheknek kötelességévé tette, hogy tagjaik az ágyuk kezelését megtanulják s hadbahívás esetén mint tüzérek szolgáljanak.

Ilyen kovács-tüzeri még Thököly Imrének is voltak s csak II. Rákóczi Ferenc idejében szűnt meg teljesen ez a régi szokás.

Az ötfilléres egyesület.

A londoni szegény munkásnépnek talán legérdekesebb egyesülete a fíve penny klub, amely onnan vette a nevét, hogy a tagja mindössze öt pennyt fizet egy hónapra.

London valójában nem annyira kereskedő, mint iparos város. Lakosságának több, mint háromnegyed-

része két kezével keresi a kenyerét. Az asszonyok nagy része szintén dolgozik. Van gyár Londonban, mint például a villamos lámpagyár, ahol csupán csak nők dolgoznak. Az automatikus gépek alkalmazása lehetővé tette, hogy gyöngye lányok hatalmas alkotásokat könnyedén igazgassanak. Éppen ezért Londonban a munkabér nagyon alacsony s a munka bizonytalan. Ha valaki évenként csak három hónapig járka munka nélkül, még szerencsésnek mondja magát.

Az angol főváros munkásnegyedei a legnyomorúságosabbak az egész világon. A szűk, sötét és piszkos házakról lerí a szegénység. S mégis, ezek a szegény emberek csinos kis otthont teremtettek maguknak, hogy a napi fáradságos munka után egy-két órát szórakozhassanak.

A klub két éve létesült. Háromszobás helyiséget béreltek. Az egyiket olvasó-, hangverseny- és tánc-teremnek, a másikat játék- és társalgó-teremnek, a harmadikat ülésteremnek és étkezőnek használják. Mind a három szoba csinosan butorozott s mind a hármat villamos fény világítja. A beiratási díj hat penny, tagsági díj fejében öt pennyt fizetnek hónaponként. Amíg valaki munka nélkül van, semmit sem fizet.

A klub tagjai között van sok munkás, aki kitűnő szónok s az angolon kívül három vagy még több modern nyelvet is beszél. Az asszonyoknak éppen annyi joguk van a klubban, mint a férfiaknak, részt vesznek a vitákban s gyakran tartanak fölolvasást. A klub könyvtára egyike a legmodernebb irányuak egész Angliában.

A klub szónokai képzett szónokok, a kik alaposan ismerik a tárgyat, a melyről beszélnek, van bennük humor s igen ügyesen tudnak visszavágni a közbeszólásra.

APRÓSÁGOK.

Különös fogadalom. Él a világon egy ember, aki esztendőnk óta egyetlen levelet sem írt, sem alá nem írt. Ez az ember, névszerűt J. Edward Addicks, egyike New-York leghatalmasabb pénzügyi embereinek, elnöke tízenkét nagy vállalat kormányzó-tanácsának, ő maga sohasem vesz tollat a kezébe és pedig egy fogadalom miatt. Egy ízben az ő legnagyobb vállalatának egyike komoly veszedelembé jutott, mert a legjobb barátja, aki az ő legtöbb vállalataiban részes volt, egy súlyos hibát követett el. Addicks úr ezt annyira a szívére vette, hogy barátjának levelet írt, telve keserű szemrehányásokkal. A levelet azonban, szerencsére, nem adták fel a postára. A következő napon a régi barát egy szerencsés börzei művelettel jóvátette a hibáját s a veszedelemből kikerült vállalat ma virágzóbb, mint valaha. Addicks úr mélyen meg volt hatva és áldotta a véletlent, amely megakadályozta őt a levélnek kellő időben való elküldésében, mert ha elmegy a levél, ő elveszíti a legjobb barátját. És esküt tett, hogy nem ír, sem alá nem ír soha semmiféle levelet.

A gyöngyök betegei. A gyöngy nemcsak örömet szerez, hanem bajt is okoz. Dr. Apert, egy párisi orvos, igen gyakori ólommérgezést állapított meg azokon az ékszerészekben, akik gyöngynek aranyba foglalásával foglalkoznak. A gyöngy foglalásánál ugyanis Párisban a gyöngy és az arany közé ólomfehér és arabs mézga-keverékből vékony réteget tesznek és a munkások között meghonosodott az a szokás, hogy a réteg fölőlegét nyelvükkel távolítják el. Ennek a rossz szokásnak az ólommérgezésen kívül egyéb rossz következményei is vannak, ú. m. íny-betegségek és fog-kihullás. A

párisi egészségügyi tanács körlevélben figyelmeztette erre a gyöngyragó munkásokat.

Hírek mindenfelől. Úgy beszélnek Párisban, hogy a volt Castellane grófné, Gould Helén, Sagan herceghez megy nőül.

Magyarország összes polgári iskoláiban az elmúlt évben a fiúk 23,4 százaléka bukott meg, a lányok közül csak 9,9 százalék.

Széchenyi László menyasszonya a Hungarians Lady's Hid Society báljára száz dollárral váltotta meg a jegyét.

A német hadsereg költségvetése csak 891.860.447 márkára rug és csak 59 millióval több a tavalyinál. A haditengerészeté 349.579,078 márkára rug és csak 62 millióval több a tavalyinál. Vagyis 1,241.339,525 márkát tesz ki együttvéve a német hadsereg jövő évi hadi szükséglete. Csekélység! Értjük most már a mi osztrák hadvezetőségünk sopánkodását.

Mainzban ezentúl elmaradnak a nyilvános karnevál-felvonulások.

A Cunard magyar-amerikai vonal gőzösei közül a Caronia kedden délután, Newyorkból jövet, 840 magyar visszavándorlóval Gibraltárból Genuába indult.

Angliából Fiuméba érkezett a Torrig angol gőzös 6000 tonna, a Campania angol hajó pedig 5130 tonna angol szénnel.

KÉPEINKHEZ.

Hazafelé. Hirtelen leesett a hó, a juhokkal fönt maradt a pásztor a hegyek közt. Nosza tehát, iramodnak lefelé a szegény juhocskák a völgyi karámba. Szegénykék ezidén a zöld gyepehez voltak szokva, télaponban fehér köpönyeget borított a tájra, ami bizony nem ad oly enyhe meleget, mint az alkohol.

Szótag-rejtvény.

Bednár Ilonkától.

—ri
—om
—na
—cses
—ma
—lú
—dós
—ma
—tor
—ma

Megfejtési határidő 1907. december hó 22.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 48. számában közölt talány megfejtése

Kálmán.

Helyesen fejtették meg: Döme Ferenc, Györkös Tilda, Kertész Ábrahám, Berger Péter, Faragós Gábor, Lehotzky Károly, Bakos Jolán, Szabó István, Kósa István, Virág László, Kiss József, *Ilosvay Gábor*, Kardos Béla, Németh Jolán, Piroška Etel, Hegedűs Béla, Hoffmann István, Koszorú Izidor, Szalánczy Béla, Tach József, Schusztér Iván.

A sorshuzásnál *Ilosvay Gábor* nevét huzzuk ki elsőnek, kinek egy érdekes könyvet küldöttünk.

== A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

LEVELES-SZEKRÉNY.

K. F. A hiányzó számot elküldöttük.

M. H. Az első időben mint napidíjast alkalmazták és csak azután nevezik ki altisztté, ha a szakvizsgát leteszi. A bejutás persze elég nehéz.

H. B. Forduljon bizalommal a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez Budapest, V. Alkotmány-utca 31. sz.

F. G. A Baromfitenyésztők Országos Egyesületének nemzetközi kiállítását vasárnap már beszárták s így lekészt.

B. L. Az Országos Levéltár kiállítása a régi oklevelekből látható minden csütörtökön délelőtt 11—1 óráig. Vár, Országház-utca 18. Belügyminiszterium.

R. J. A téli gyümölcsök eltartása vonatkozólag tessék mai lapunk *Gazdasági dolgok* rovatát figyelemmel átolvasni.

H. H. Előfizetését megkaptuk.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezele jelentése 1907 december 8.

Gabona. (Arak métermázsanként értendő). Buza 24,80.—25,85 K Rózsa 23,45 K-tól 23,80 K-ig. Árpa 16.— K-tól — K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 17,60—17.— K. Tengeri 14,30— — K

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	
K.	37,40	36,80	35,80	35,20	34,60	34,—	33,40	31,80	—

Takarmányvásár. Réti széna 6,40—8,60 muhar 8,——8,60 zsup-szalma 5,80—6,40 alomszalma 4,40—5,60

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felfigyel:

Rubinek Gyula,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

ad 70766 szám. IV/2

Árverési hirdetmény.

Herkulesfürdőben a m. kir. kincstár tulajdonát képező alábbi bértárgyak a f. évi december hó 16 án d. e. 10 órakor a helyszínén megtartandó szóbeli árverésen 1908. évi január hó 1-től kezdődő hatálylyal bérbeadandók:

1. A Herkulestéren levő „József főherceg-szálló” vendéglővel, valamint a „Majorkerti” vendéglő teljes ellátása (pensio) rendszer kötelezettségével 6—9 évre.
2. A színházépületben levő vendéglő 6 évre.
3. A „Barakk”-épületben levő vendéglő 6 évre.
4. A „Barakk”-épületben levő mézszárszék 6 évre.
5. A „Ferencz-fürdő” épületében levő üzleti helyiség és hozzátartozó lakás 6 évre.
6. Az istállóépületben levő kocsiszinek és istállók 6 évre.
7. A „Nándor-udvar”-ban levő fodrászüzlet és hozzátartozó lakás 6 évre.
8. A „Nádor-udvar”-ban levő gyógyszerári üzlet-helyiség és lakás 6 évre.

Az árverésen résztvenni kívánók kötelesek a megállapított, illetőleg kikiáltási évi bér 10 százalékának megfelelő bánatpénzt készpénz vagy óvadékképes értékpapirokban az árverést megelőzőleg a fürdőigazgatóságnál letenni.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter fentartja magának a legmagasabb ajánlat el- vagy el nem fogadása feletti elhatározásának jogát.

A részletes feltételek a fürdőigazgatóságnál megszereshetők, melyek annak bizonyításul, hogy a versenyző a feltételeket ismeri és magára kötelezőnek elismeri, sajátkezü aláírásával ellátva a fürdőigazgatóságnál beadandók. Budapest, 1907 november 21.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Baromfitenyésztők Lapja

a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének hivatalos közlönye, a legjobb és legelterjedtebb baromfitenyésztési szaklap. Minden tenyésztőre nélkülözhetetlen. Hirdetésekre a legalkalmasabb. Előfizetési ára, mint az egyesület tagsági díja 8 kor. egy évre. Olesó hirdetési díjak. Szerkesztőség és kiadóhivatala: Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám, Köztelek, I. emelet 10. szám.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. ☞

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözőgépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

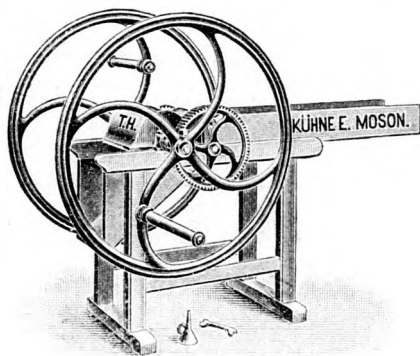
Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mező-
gazdasági gépgyára ::

MOSONBAN

== **FŐRAKTÁR:** ==
Budapest, VI., Váci-körut 57a

:: elismert gondos kivitelben szállit ::

szecskavágógépeket,

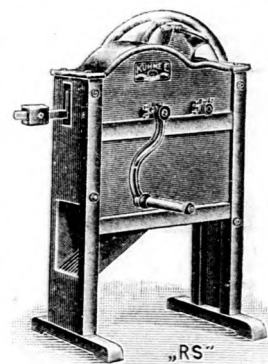
répavágókat, darálókat, ::

takarmányfüllesztőket,

**„TORNADO“ kukoriczászár-
tépőket, MORZSOLÓKAT,**

burgonyamosó-gépeket, ::

teljes takarmánykamra-berendezéseket

== **FIÓKRAKTÁR:** ==
**Debreczen és
Temesvár** ::

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

:: Ifj. Kovács József Orosháza ::

Magyar házi-ipar. Magyar termények. Söprük, szatyorok, gyékények, börcsök, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

:: Ifj. Kovács József Orosháza ::

1908. Hatodik évfolyam. 1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és házinyulenyésztési heti képes szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági és sportbaromfi, éneklő- és díszmadár-, galamb- és házinyulenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

Főszerkesztő:

HREBLAY EMIL
Állattenyésztési felügyelő.

Földbirtokok, bérlők, gazdatisztek, kiscsapatok, iparosok és magánzók egyaránt használnak és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: Egy évre 10 K, fél évre 5 K. A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. Levélzékenyében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, fél évre 5 K) a szerényebb és legkényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e cím alatt: „Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Budapest-Rákospalota, V. utca 3. sz. küldendők. Ezen heti képes szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelezőlapra hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatónak, mert a szerkesztő azt akarja, hogy a házilag készült lapot minden tenyésztő megismerje. A ki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.— kor.
Tartalékok	-----	61.760.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.531.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.28 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegét úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

mindennemű egyéb

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% KÁLI

tartalommal, továbbá

Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

szállít a

„Hungária“ műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.